

Huuhansuon ja Suurisuon osayleiskaava

Liite 6b. Yhteysviranomaisen lausunnon huomioiminen YVA- selostuksessa

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON HUOMIOINTI

Yhteysviranomaisen lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.

Yhteysviranomaisen lausunto 3.10.2023	Lausunnon huomioon ottaminen
Nykytila	
Nykytilan kuvausta tulee tarkentaa myös arviointimenettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella.	Nykytilan kuvauksia on tarkennettu YVA-selostuksessa kunkin arvioitavan osatekijän kohdalla.
Merkittävät vaikutukset	
Arviointimenettelyssä tulee keskittyä merkittävimpien vaikutusten arviointiin ja niiden lieventämismahdollisuuksien selvittämiseen. Arviointiselostuksen tulee sisältää kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä ja seurannasta.	Arvioinnissa on pyritty tunnistamaan kaikki hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, ja erityisesti keskitytty merkittävimpien vaikutusten, kuten vesistö- ja luontovaikutusten, arviointiin.
Tarkasteltavan vaikutusalueen rajaus	
Todennäköisesti merkittäviksi muodostuvista vaikutuksista ainakin vesistövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset ulottuvat selvästi ohjelmassa esitettyä laajemmalle.	Sosiaaliset vaikutukset on arvioitu ulottuvan noin 2 km etäisyydelle.
Vaikutukset maa- ja kallioperään	
Arviointiohjelman mukaan hankealue on maastoltaan mäkiä ja soita, jolloin rakentaminen voi vaatia kallioperän louhintaa tai muita pohjanvahvistustoimenpiteitä ja näihin liittyvää maamassojen siirtelyä ja kenttäalueiden tasaustoimia. Arviointiohjelmasta ei selviä sijoittuuko kennokentät pääosin suolle vai mäkiselle kivennäismaalle. Ympäristövaikutusten arvioimiseksi olisi ehdottoman tärkeää tietää, kuinka suuria alueita louhitetaan, mihin nämä louhitut maamassat sijoitetaan, ja mistä tarvittavat korvaavat maamassat hankitaan.	Aurinkopaneelikentät tulevat kattamaan lähes koko vaihtoehtoissa esitetyn paneelialueen sijoittuen sekä suolle että kivennäismaalle. Poikkeuksena mäkiä pohjoisrinteet, joissa aurinkovoimalan tuotto ei ole riittävää. Suunnitelmien mukaan paneelikenttien alueita ei lähtökohtaisesti tulla louhimaan tai tasoittamaan, jolloin ei ole tarvetta kuljettaa tai siirrellä maamassoja.
Vaikutusten arvioinnin suunnittelu edellyttää määrällisiä, laadullisia ja pinta-alatietoja vaihtoehtojen VE1 ja VE2 maanrakentamisesta. Vaikutusten arvioinnin lähtötietoina tulee olla käytettävissä tieto mm. maamassojen siirtomääristä, louhinnasta, täytöistä, kantavuuden parantamisen määrästä, tiestön laadusta ja tieverkosta, maankuivatustarpeesta ja maamassojen taseesta alueella.	YVA-selostuksessa on esitetty arviot muokattavien maa-alojen laajuudesta eri vaihtoehtoissa. Suunnitelmien mukaan paneelikenttien alueita ei lähtökohtaisesti tulla louhimaan tai tasoittamaan, jolloin ei ole tarvetta kuljettaa tai siirrellä maamassoja. Tieverkko toteutetaan tarvittavilta osin geoverkkorakenteilla ja olemassa olevaa tieverkostoa tarvittaessa vahvistetaan. Vaihtoehdossa VE1 alueen tieverkko kattaa noin 65 km tietä, jolloin tiepohjan alle tarvitaan n. 143 000 m ³ kiviainesta. Vaihtoehdon VE2 alueen tieverkko kattaa noin 40 km tietä, jolloin tiepohjan alle tarvitaan n. 88 000 m ³ kiviainesta. Maankuivatustarve tarkentuu hankkeen edetessä, lähtökohtaisesti maan kuivatukselle ei ole tarvetta.
Vaikutukset pohjaveteen	
Pohjavesiasiantuntija pystyy arvioimaan hankkeen vaikutukset riittävän luotettavasti, kun on tiedossa pohjavesialueelle sijoittuvat maanrakennustöiden tarve.	Maanrakennustöiden tarve ja sen aiheuttamat mahdolliset vaikutukset pohjavesiin pystyttiin arvioimaan riittävän luotettavasti asiantuntija-arviona. Hankkeen vaikutusten yhteydessä huomioitiin maanrakennustöiden

lisäksi mm. pohjaveden pinnankorkeus ja arvioitu virtaus-suunta sekä pohjaveden käyttö.

Arviointimenettelyssä on selvitettävä hankkeen vaikutus-alueella mahdollisesti olevien kaivojen sijainti ja esitet- tävä suunnitelma, miten hankkeen vaikutuksia alueen kaivojen veden laatuun ja määrään tullaan seuraamaan. Seuranta on tarpeellinen, jos louhinta ja maanrakennus- toimet voivat vaikuttaa kaivon tilaan. Seurattavat kaivot voidaan määrittää vasta kun maanrakennustöiden ja oji- tusten sijainti ja laatu on tiedossa.

Yksityisten talousvesikaivojen sijainnista ei ole tarkkaa tietoa. Karttatarkastelun perusteella paneelialueilla si- jaitsee yksi vapaa-ajan kiinteistö ja täten alueella voi olla talousvesikaivo(ja). Lähimmät asuin kiinteistöt sijaitsevat hankevaihtoehdosta riippuen 80–240 m etäisyydellä pa- neelialueista. Muutokset pohjaveden laatuun ja määrään rajoittuvat pääosin aurinkopaneelikenttien alueille ja sähkösiirtoreittien varrelle, eikä vaikutuksia lähialueen kiinteistöjen mahdollisiin kaivoihin, niiden veden laa- tuun, määrään, tai veden käyttöön arvioida aiheutuvan. Hanke ei lähtökohtaisesti edellytä laajamittaista louhin- ta tai maansiirtotöitä, joilla aiheutettaisiin riskejä kaivo- vesille. Em. syistä johtuen kaivojen seurantaa ei nähdä tarpeellisena.

Vaikutus vesistöihin

Aurinkovoimalan edellyttämä puuston poisto, maaperän rakentaminen ja kuivatustarve tulee selvittää ennen ve- sistövaikutusten arviointia. Vesistövaikutusten merkittä- vyyttä tulee arvioida suhteessa alapuolisten vesimuodos- tumien tilatavoitteisiin.

YVA-selostuksessa on esitetty arvio paneelialueiden puuston poiston vaikutuksesta alueella muodostuvaan valumaan sekä vastaanottavien vesistöjen virtaamiin. Se- lostuksessa on myös arvioitu aurinkovoimala-alueelta tu- leva kuormitus ja sen vaikutus alapuolisten vesistöjen ti- latavoitteisiin.

Hankealueella välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi vesipuidedirektiivin mukaista vesienhoidon vesimuodos- tumaa, Keskimmäinen ja Vilkjärvi. Molemmat näistä ovat tyypiltään matalia humusjärviä.

Nämä seikat on huomioitu YVA-selostuksessa kapp- leessa 12 ja selostuksen liitteenä olevassa erillisselvityk- sessä esitetystä vesistövaikutusarviointissa.

Vilkjärvi (93 ha) on näistä hieman suurempi, ja sen ekolo- ginen tila on tyydyttävä. Keskimmäinen (77 ha) on puo- lestaan riskissä olevassa hyvässä tilassa. Näiden järvien vedet virtaavat Vilajoen yläosaan, joka puolestaan on tyy- piltään pieni kangasmaiden joki ja ekologiselta tilaltaan tyydyttävä. Osa suunnittelualueen läntisimmän osan ve- siä purkautuu myös Urpalanjoen vesistöalueelle, joista lähin vastaanottava vesienhoidossa käsiteltävä vesimuo- dostuma on Suuri-Urpalo (350 ha, matala runsashumuk- sinen, tyydyttävä ekologinen tila). Tuota järveä ennen va- lumavedet viivähtävät Pieni-Urpalossa (27 ha, ei tyyppiä) virrattuaan Pieni-Urpaloon noin 4,5 kilometriä pitkän ojaston kautta.

Vaikutus ilmastoon

Ilmastovaikutusten arviointi on pääosin hyvin suunni- teltu. Päästövähennyspotentiaalia laskettaessa tulee kui- tenkin huomioida hankkeen rakentamisesta aiheutuva lyhytaikainen päästön lisääntyminen ja arvioidut maape- rän päästöt hankkeen elinkaaren aikana.

Ilmastolaskelmissa on huomioitu rakentamisesta aiheu- tuvat päästöt sekä maaperän päästöt hankkeen elinkaa- ren aikana. Päästöt ovat ilmoitettu CO₂- ekvivalentteina, sillä ne sisältävät hiilidioksidin lisäksi muita kasvihuone- kaasuja.

Hiilitaselaskelmien tulee perustua hankkeen elinkaaren ajanjaksolle ennustettuihin sähköntuotannon päästöker- toimiin, jolloin huomioidaan päästökertoimen merkit- tävä lasku Suomen sähköntuotannon siirtyessä yhä lä- hemmäs lähes hiilivapaata sähköntuotantoa.

Hankkeen sähköntuotannon perusskenaarion kasvihuo- nekaasupäästöjen arvioinnissa on käytetty 2025–2055 tarkastelujakson ajallisen kehityksen mukaisia päästöker- toimia.

YVA-selostuksessa tulee arvioida voiko hankkeen elinkaa- ren lopulla maaperän ja maankäytön hiilipäästöjen

YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen elinkaaren ajalta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt sisältäen

<p>suhteellinen osuus kasvaa merkittäväksi. Arviossa tulee huomioida hankkeen maaperän ominaisuudet, etenkin turpeeseen varastoitunut hiili, jos hanke edellyttää merkittäviä ojituksia ja suovedenpinnan laskua turvemaille ja Huhansuon entisellä turvetuotantoalueella.</p>	<p>sähköntuotannon päästöt, voimaloiden rakentamisen päästöt sekä maankäytön muutoksen vaikutukset. Hiilitaselaskennassa on huomioitu turvepitoisten maiden vuoksi hiilidioksidin lisäksi metaani- ja typpioksiduulipäästöt. Arvioinnissa on otettu huomioon eri maalajityypit ja hydrologia.</p>
<p>Vaikutus kasvillisuuteen, eläimiin ja luonnon monimuotoisuuteen</p>	
<p>Alueen laajuus ja monipuolisuus sekä olemassa olevien tietojen vähäisyys korostavat tehtävien luontoselvitysten merkitystä hankkeen luontovaikutusten arvioinnin pohjana. Suunnittelutyön edetessä onkin hyvä varautua tekemään tarkentavia erillisselvityksiä perusselvitysten havaintojen perusteella. Lajiselvitysten osalta ELY-keskus muistuttaa kiinnittämään huomiota myös selvitysten oikea-aikaisuuteen. Esimerkiksi lepakoiden osalta alueella sijaitseva Tupavuori luolineen voi mahdollisesti toimia lepakoiden talvehtimipaikkana kesäajan päiväpiilojen lisäksi.</p>	<p>YVA-ohjelmassa esitettyjä tietoja luonnonolosuhteista ja alueen eläimistöstä on täydennetty YVA-arviointia varten vuonna 2024 tehdyillä tarkentavilla selvityksillä sekä viimeisimpien tietojen hakemisella Suomen Lajitietokeskuksen tietokannasta.</p>
<p>Luontoselvitysten ennakkorajaaminen esimerkiksi taimikoiden ja hakkuuaukkojen ulkopuolelle on osaltaan tarkoituksenmukaista, mutta ELY-keskus muistuttaa hankkeesta vastaavaa siitä, että myös näillä alueilla voi esiintyä uhanalaisia lajeja sekä esimerkiksi vesilain suojelemaa luontotyyppejä.</p>	<p>Asia on huomioitu arvioinnissa eräänä epävarmuustekijänä (YVA-selostuksen kappale 17.7).</p>
<p>Hankealueella sijaitsee kalasääsken vanha pesäpuu, joka on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu. ELY-keskuksen saaman tiedon mukaan sääksi ei tiettävästi ole kelpuuttanut puuta pesintään vuoden 2004 jälkeen, eikä pesäpuu ole ollut aktiivisessa seurannassa vuoden 2011 jälkeen. Mikäli pesäpuun ympäristön puustoa poistetaan ja maisema jälleen avartuu, on mahdollista, että sääksi palaa pesimään soveliaaseen pesäpuuhun.</p>	<p>Pesäpuu sijoittuu suunnitellun paneelialueen ulkopuolelle, eikä pesäpuun välittömän lähiympäristön metsää hankkeen yhteydessä poisteta. Maastohavaintojen perusteella pesäpuun läheisyydessä on useita korkeammaksi kasvaneita puita, jotka niin ikään säilyvät voimalahankkeen toteutuessa ja jotka osaltaan vaikuttanevat pesän houkuttelevuuteen.</p>
<p>Vesilain suojelemien lähteiden, norojen ja alle yhden hehtaarin laajuisten lampien ja järvien luonnontilan vaarantaminen edellyttää lupaviranomaisen myöntämää poikkeamislupaa (Vesil 2:11 §). Hankealueelle sijoittuu Suomen Metsäkeskuksen avoimen metsävara-aineiston perusteella ainakin yksi noro, jonka lisäksi alueelta voi karttatarkastelun perusteella olettaa sijaitsevan mahdollisesti myös muita suojeltuja pienvesikohteita.</p>	<p>Tiedot on esitetty arviointiselostuksessa kappaleessa 17 sekä selostuksen liitteenä olevissa luontoselvitysraporteissa.</p>
<p>YVA-ohjelmassa todetaan, että hankealueella ei ole metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeistä elinympäristöjä. ELY-keskuksen tarkastelemien Suomen Metsäkeskuksen avoimen metsävara-aineiston perusteella hankealueelle sijoittuu yksi Suomen Metsäkeskuksen rajaama metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö, sekä useita Metsäkeskuksen arvioimia muita arvokkaita elinympäristöjä.</p>	<p>Tiedot on esitetty arviointiselostuksessa sekä sen liitteenä olevissa luontoselvitysraporteissa.</p>
<p>Hankealueella tapahtuvien ympäristömuutosten suorien luontovaikutusten lisäksi selvityksissä tulee kiinnittää huomiota myös hankkeen epäsuoriin vaikutuksiin, joita voivat esimerkiksi olla eri lajien käyttämien ekologisten kulkuyhteyksien katkeaminen tai muuttuminen.</p>	<p>Arvioinnissa on tarkastelu voimalahankkeen vaikutuksia myös hankealuetta laajemmin alueen pirstaloitumisen ja ekologisten kulkuyhteyksien kannalta. Asiaa on tarkasteltu huomioituna myös muut tiedossa olevat lähialueen aurinkovoimalahankkeet.</p>

<p>Hankealueella sijaitsee kaksi riistan kulkuväyläksi suunniteltua alikulkutunnelia vt6:n alitse. Hankkeen vaikutukset eläinten kulkuyhteyksiin vt6:n ali on selvitettävä. Mahdollinen alueen aitaaminen voi vaikuttaa merkittävästi eläinten kulkuun tarkoitettujen rakenteiden toimivuuteen. Hirvien kulku etelän ja pohjoisen laidunalueen läpi valtatie 6 ohi onnistuu vain olemassa olevia reittejä käyttäen.</p>	<p>Aurinkovoimalan alue on suunniteltu aidattavaksi ainoastaan sähköturvallisuuden edellyttämiltä osin (sähköasema yms.), itse paneelialueita ei ole tarkoitus aidata.</p>
<p>Melu ja värinä sekä liikenne</p>	
<p>Nykytilan kuvausta ja hankkeeseen liittyvää rakentamisen tarvetta tulee tarkentaa, jotta voidaan tehdä arvio nykytilan herkkyydestä sekä melun että värinän osalta. Melu- ja värinävaikutukset syntyvät pääosin rakentamisesta sekä siihen liittyvästä työmaaliikenteestä ja rakennusmateriaalien kuljetuksista. Yhteysviranomaisen pitää asiantuntija-arviota riittävänä, kun melun ja värinän leviämisessä huomioidaan etäisyys häiriintyviin kohteisiin ja muualta saadut kokemukset haittojen leviämisestä.</p>	<p>Hankkeen ja alueen nykytilan kuvausta on tarkennettu YVA-selostuksessa kappaleessa 19, ja melu- sekä värinävaikutukset on arvioitu asiantuntijatyönä.</p>
<p>Hanke lisää liikennettä pääliikennereiteillä ja lähiteillä. Vaikutusten laajuus on riippuvainen valitun reitin nykyisestä liikennemäärästä ja liikennemäärän suhteellisesta kasvusta sekä tien sietokyvystä liikennemäärien kasvun suhteen. Liikenteestä aiheutuvien haittojen arvioinnissa merkittävyyttä tulee arvioida liikennemäärien kasvun, haitan keston ja häiriintyvien kohteiden herkkyyden perusteella. Raskas liikenne tulee huomioida erikseen.</p>	<p>Aurinkovoimalakomponentit kuljetetaan todennäköisesti Kotkan satamasta ja mahdollinen reitti on arvioitu asiantuntija-arviona.</p>
<p>Aurinkopaneelien vaikutukset lennonvarmistuslaitteisiin, ilma-aluksille sekä lennonjohdolle tulee arvioida yhteistyössä lentoaseman pitäjän sekä ilmailiikennepalvelujen tarjoajan kanssa. Traficom:n lausunnossa on todettu, että kansallisia kriteereitä lentoliikenteeseen kohdistuvista vaikutuksista ei ole määritetty, mutta aurinkopaneelien mahdolliset lentoturvallisuuteen liittyvät heijastukset tulisi selvittää. Yhteysviranomaisen edellyttää, että hankkeesta vastaava selvittää hankkeen mahdolliset vaikutukset lentoliikenteeseen.</p>	<p>Osana vaikutusten arviointia on pyydetty Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n lausunto aurinkopaneelien vaikutuksista ilmailulle tai lentoturvallisuudelle. Lausunto on esitetty YVA-selostuksen liitteenä.</p>
<p>Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö</p>	
<p>Laadittavan osayleiskaavan tavoitteena on uusiutuvan energian mahdollisuuksien edistäminen sekä entisen turvetuotantoalueen uudiskäytön mahdollistaminen. Tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan sijoittuminen alueelle.</p>	<p>Asia on huomioitu YVA-selostuksessa kappaleessa 22.</p>
<p>Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen ympäristövaikutukset pystytään arvioimaan luotettavasti, kun arvio perustuu konkreettiseen vaihtoehtokohtaiseen sijoitussuunnitelmaan, jossa on kuvattu rakentamistoimet ja alueet, joihin rakentaminen kohdistuu. Hankealueen yleispiirteisen yleiskaavan laadintaan riittänee YVA-menetelyn yhteydessä syntyvä kuva hankealueesta, sen ominaisuuksista ja rajoitteista.</p>	<p>Asia on huomioitu YVA-selostuksessa. Lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnin aikana on pidetty säännöllisiä palavereja osayleiskaavan laatijoiden kanssa, jotta arviointi ja sen tulokset mahdollisimman hyvin palvelevat myös kaavatyon vaatimuksia.</p>
<p>Maisema, seutukuva ja kulttuuriperintö</p>	
<p>Arviointiselostusta laadittaessa on oltava käytössä tieto rakentamistoimenpiteiden sijoittumisesta, jotta voidaan asianmukaisesti ja riittävän luotettavasti arvioida vaihtoehtojen vaikutukset.</p>	<p>Paneelientien sijoittuminen eri vaihtoehtoissa on ollut näkymäalueanalyysin ja maisemaselvityksen lähtökohdana.</p>

<p>Hankealueella on tarpeen suorittaa arkeologinen inventointi, jossa kartoitetaan alueen muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Arkeologisia kenttäpalveluita tarjoavien toimijoiden yhteystiedot löytyvät Museoviraston ao. sivustolta. Museon lausunto liitetään tarjouspyynnön ohkeen nopeuttamaan selvityksen tekoa.</p>	<p>Arkeologinen inventointi on suoritettu vuonna 2023 ja siinä kartoitetut muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet on viety muinaismuistorekisteriin vastuumuseon toimesta.</p>
<p>Hankealueella sijaitseva Tupavuori on alueen asukkaille alueella liikkuneita vihollisia vastaan suojaa vuosituhansien ajan. Tupavuoreen liittyvä paikallinen perinne on laajaa, mikä tulee ottaa huomioon vaikutuksia arvioitaessa.</p>	<p>Asia on huomioitu YVA-selostuksessa kappaleessa 23.</p>
<p>Vaikutus väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen</p>	
<p>Laajan metsäalueen muuttamisella aurinkovoimakäyttöön on merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Vaikutukset kohdistuvat aluetta käyttäviin ja alueen lähistöllä asuviin tai liikkuviin ihmisiin. Vaikutusarvioiteja tehtäessä on oltava käytössä tieto rakentamistoimenpiteiden sijoittumisesta, jotta voidaan asianmukaisesti ja riittävän luotettavasti arvioida ihmisiin kohdistuvat vaikutukset.</p>	<p>Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin pohjana on ollut tieto paneelikenttien sijoittumisesta.</p>
<p>Arviointia ei voi perustaa yksinomaan YVA-ohjelman yleisötilaisuuden, esitettyjen mielipiteiden, internetkyselyn ja julkisuuteen esitettyjen mielipiteiden varaan. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on selvitettävä perusteellisemmin eri keinoin. Arviointimenettelyn aikana on pidettävä kohdennettuja yleisötilaisuuksia, järjestettävä teema-haastatteluja ja erityisesti karttapalautejärjestelmä käyttö olisi suotavaa, jolloin ihmiset voivat tuoda esille paikkaan sidottua tietoa alueen käytöstä ja tärkeistä kohteista. Karttapalautejärjestelmässä on esitettävä vaihtoehtokohtaisesti suunnitellut rakentamisalueet, tiestö ja vesien johtamisjärjestelyt.</p>	<p>Vaikutusten arvioinnin aikana alueella on pidetty yleisötilaisuuden lisäksi tupailtoja. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty muiden vaikutusarviointien tuloksia, paikkatietoja ja sovellettu alueen muiden vastaavien hankkeiden asukaskyselyiden tuloksia.</p>
<p>Vaikutusten arvioinnin perustaksi on selvitettävä, rajoitetaanko ihmisten liikkumista kennokenttäalueella ja onko alue aidattava.</p>	<p>Aluetta ei rajata eikä ihmisten liikkumista rajoiteta.</p>
<p>Vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen</p>	
<p>Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää rakentamiseen käytettävien luonnonvarojen määrät ja erikseen, miten hanke vaikuttaa alueella olevien luonnonvarojen hyödyntämiseen mukaan lukien metsästys ja marjastus ja sienestys.</p>	<p>YVA-selostuksen kappaleessa 26 on esitetty voimalan rakentamisessa käytettävät materiaalit ja hankkeen vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen, mukana lukien marjastus, sienestys ja metsästys.</p>
<p>Arviointiselostuksessa on kerrottava, kuinka paljon käytetystä materiaalista on kierrätettävissä. YVA-ohjelmassa kerrotaan, että tiedossa olevat haasteet liittyvät aurinkokennojen valmistuksessa hyödynnettävien materiaalien tuotannon ekologisuuteen ja kriittisten materiaalien riittävyyteen. YVA-selostuksessa on avattava nykyistä kiertäjäjärjestelmää ja sen tiedossa olevia kehityssuuntia.</p>	<p>YVA-selostuksen kappaleessa 26 on esitetty tiedot materiaalien käsittelystä ja kierrätyksestä toiminnan päätyttyä. Erityisesti on tarkasteltu nykyisen tiedon perusteella mahdollisuuksia aurinkopaneelien ja niissä olevien materiaalien kierrätykselle.</p>
<p>Yleinen turvallisuus ja turvallisuusriskit</p>	
<p>YVA-selostuksessa tulee esittää arvio hankkeeseen liittyvistä oleellisimmista riskeistä ja poikkeuksellisista tilanteista ja kuvaus varoimenpiteistä, joilla riskejä ja poikkeuksellisten tilanteiden vaikutuksia voidaan lieventää.</p>	<p>YVA-selostuksen kappaleessa 27 on tarkasteltu toimintaa liittyviä turvallisuusriskejä hankkeen eri vaiheissa sekä tarkasteltu keinoja, joilla turvallisuuteen liittyviä riskejä voidaan hallita.</p>

Onnettomuusriskiä arvioitaessa on selvittävä sisältävätkö invertterit, muuntajat tai muut laitteet öljyä tai muita nesteitä, josta voisi rakennusvaiheessa, huoltotöissä tai poikkeustilanteessa aiheutua haittaa ympäristölle. Ympäristölle haitallisten nesteiden mahdollinen määrä ja jakautuminen alueella olevaan laitteistoon tulee selvittää ja esittää miten mahdollisia vuotoja voidaan estää tai torjua.

YVA-selostuksen kappaleessa 27 on esitetty laitteet ja toiminnot, joihin liittyy öljyjen ja kemikaalien käyttöä tai varastointia, sekä toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Yhteisvaikutusten arviointi

Yhteisvaikutusten tarkastelu tunnistettujen muiden hankkeiden kanssa voidaan tehdä asiantuntija-arviona, sillä tasolla kuin se on mahdollista hankkeiden suunnittelutilanteet ja saatavilla olevien tietojen taso huomioon ottaen. Arviointiohjelmassa mainittujen hankkeiden lisäksi merkittävimmät yhteisvaikutukset voivat syntyä hankealueen luoteispuolelle Luumäelle Palanutkankaalle suunnitteilla olevan 45 ha aurinkovoimahankkeen kanssa. Voimaloiden suunnittelualueet kohtaavat kunnan rajalla. Yhteisvaikutuksia voisi olla ainakin eläinten liikkumismahdollisuuksiin valtatie 6 yli.

YVA-selostuksen laatimisen yhteydessä tietoon on tullut länsipuoliselle Palanutkankaan alueelle kaksi aurinkovoimamahanketta, joiden yhteispinta-ala on noin 117 ha. Kyseiset hankkeet ja niistä mahdollisesti aiheutuvat yhteisvaikutukset on arvioitu YVA-selostuksessa kunkin vaikutustyyppin yhteydessä.
